

Macrofaunanieuwsmail 133, 22 november 2016

Heb je nieuws, weetjes of vragen,
SCHRIJF en stuur je bericht naar:

macrofauna@rws.nl

Alle verschenen nummers van de macrofaunanieuwsmail zijn nog te downloaden via de helpdeskwater site. Daarnaast is het mogelijk om vanaf nummer 100 te zoeken op trefwoorden.

<http://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/monitoring/ecologie/macrofaunanieuws>

groeten, Myra Swarte

In dit nummer:

Katamysis warpachowskyi nieuw voor Nederland	2
Nieuwe vindplaatsen van de watermijt Arrenurus furcillatus.....	3
Stel je voor:.....	6
Leestip:	6
Nieuwe literatuur	7

Katamysis warpachowskyi nieuw voor Nederland

Tijdens de monitoring van de bomen in de Nederrijn bij Everdingen is genoemde aasgarnaal in oktober 2016 waargenomen. Hij onderscheidt zich van de overige Europese soorten door een tongvormige telson en een antenneschub met mediaan een lange punt (ook bij *Paramysis helleri*).

De figuren zijn afkomstig van een conceptsleutel van “Martens, Eggers en Grabow, 2005. Bestimmungsschlüssel der Mysidacea des Süßwasser in Europa” gemaakt voor een cursus Malacostraca en ter beschikking gesteld door Ton van Haaren, waarvoor mijn hartelijke dank.

Alexander Klink 31 oktober 2016

agklink@klinkhydrobiology.com

<http://www.klinkhydrobiologie.nl/>

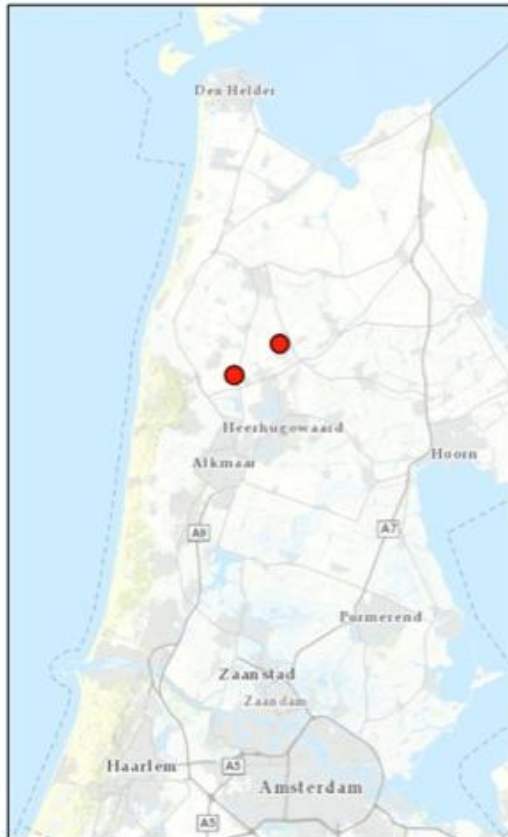
Abb. 17: *K. warpachowskyi*, re. Antenne II

Abb. 19: *K. warpachowskyi*, Telson

Nieuwe vindplaatsen van de watermijt *Arrenurus furcillatus*

Tijdens de analyse van macrofaunamonsters in opdracht van Waterproef is op twee locaties de in Nederland zeldzame watermijt *Arrenurus furcillatus* aangetroffen. Beide locaties liggen in het beheersgebied van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en betreffen de eerste vondsten van deze soort ten noorden van het Noordzeekanaal (zie figuur 1).

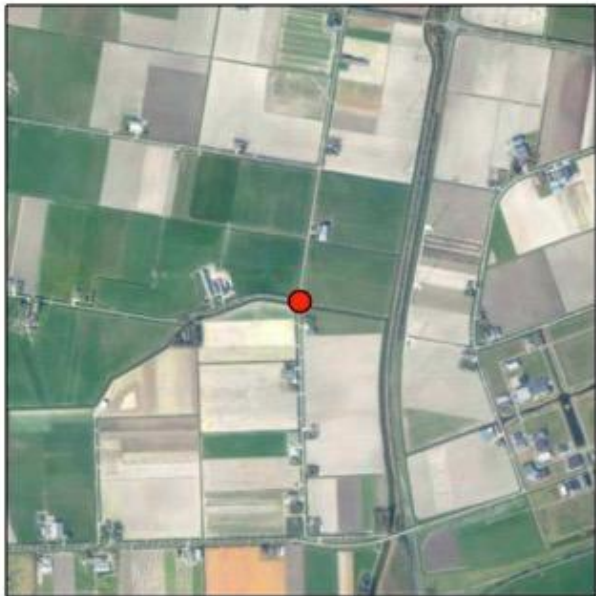
Service Layer Credits: Esri Nederland & Community Maps Contributors

0 2 4 8 12
Kilometers

Figuur 1. Ligging van de nieuwe vindplaatsen van Arrenurus furcillatus in Noord-Holland

De nieuwe vindplaatsen zijn gelegen in vaarten in agrarisch gebied.

Locatie 430594 (duiker ter hoogte van kruising Bergmeerweg/Rekerkoogweg; figuur 2a) is bemonsterd op 22 juni 2015. Het monsters was bijzonder arm aan watermijten. *Arrenurus furcillatus* was met 4 exemplaren (3 vrouwtjes en 1 mannetje) het talrijkst. De overige soorten zijn de in Noord-Holland zeer algemene *A. crassicaudatus*, *A. cuspidifer*, *Limnesia undulata* en *Hydrachna globosa*. Ook binnen de andere onderzochte groepen zijn geen bijzondere soorten aangetroffen. Locatie 430634 (Slootwaardpolder; duiker in Andries Dekkerweg; figuur 2b)) is bemonsterd op 26-05-2015 en wat rijker aan watermijtensoorten. Maar naast *A. furcillatus* (1 vrouwtje) zijn ook hier geen zeldzame soorten gevonden.

0 200 400 800 1 200
Meters

Service Layer Credits: Source: Esri, DigitalGlobe, GeoEye, i-cubed, Earthstar Geographics, CNES/Airbus DS, USDA, USGS, AEX, Getmapping, Aerogrid, IGN, IGP, swisstopo, and the GIS User Community

Figuur 2a. Locatie 430594 (foto: Vince Ronde)

Figuur 2b. Locatie 430634 (foto: Vince Ronde)

Het mannetje van *Arrenurus furcillatus* is te herkennen aan de karakteristieke petiolus met een dunne, doorzichtige en gevorkte verlenging, die bij het gevonden exemplaar echter grotendeels is afgebroken (figuur 3a). Bij het vrouwtje vallen vooral de sterk afgeronde hoeken van de 4e epimeren op en de kleine lipvlekken op het genitaalorgaan (figuur 3b).

Figuur 3a. *Arrenurus furcillatus* (mannetje)
(foto's: Arie Kersbergen)

Figuur 3b. *Arrenurus furcillatus* (vrouwetje)

Arrenurus furcillatus is slechts bekend uit een klein aantal landen. Naast Nederland zijn dit Frankrijk, Georgië, Italië, Polen, Spanje en Turkije. De meeste Nederlandse vindplaatsen liggen in Zuid-Holland. Daarnaast zijn er enkele waarnemingen uit Noord-Brabant en Noord-Holland ten zuiden van het Noordzeekanaal. *Arrenurus furcillatus* is gevonden in sloten, vijvers, vaarten en poelen. De larven parasiteren op libellen.

Dankwoord

Maarten Japink (Bureau Waardenburg) wordt bedankt voor het vervaardigen van het kaartje en de beide luchtfoto's, Vince Ronde maakte foto's van beide locaties, Arie Kersbergen (Bureau Waardenburg) maakte foto's van van de dieren en Cor van de Sande (Waterproef) verschaftte aanvullende informatie over de ligging van de twee vindplaatsen.

Literatuur

Smit, H. & H. vander Hammen, 2000. Atlas van de Nederlandse watermijten (Acari: Hydrachnidia). Nederlandse Faunistische Mededelingen 13.

Gerecke, R., T. Gledhill, V. Pešić, H. Smit, 2016. Chelicerata: Acari III. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 7/2-3. Springer Spektrum, Berlin Heidelberg.

Ronald Munts
Bureau Waardenburg bv
r.munts@buwa.nl

Stel je voor:

Mijn naam is Tanita Fermont. Ik woon in de buurt van Roermond en vorig jaar heb ik mijn studie Biologie afgrond in Utrecht. Voor een stage bij Waterschap Roer en Overmaas heb ik een macrofauna onderzoek gedaan in het stroomgebied van de Vlootbeek, gericht op de effecten van beekherstel. Momenteel werk ik aan een vrijwillig onderzoekje in de Rode beek in Nationaal Park de Meinweg. Ik vind het erg leuk om met macrofauna te werken. Omdat mijn soortenkennis vrij beperkt is, heb ik bij beide projecten gebruik gemaakt van Quick scans. Deze heb ik samen met het waterschap opgesteld.

Met vriendelijke groet,
Tanita Fermont

Leestip:

Van Marianne Greijdanus komt de volgende lees tip:

Groene Ruimte <http://www.groeneruimte.nl>

Via 'nieuws – abonnementen' kan je je aanmelden voor de gratis nieuwsbrief. Hierin staat een verscheidenheid aan berichten zoals:

[Levend Lab onderzoekt effecten van landbouwstoffen op biodiversiteit in water](#)

Op 14 november gaat op het Bio Science Park in Leiden de schop de grond in voor de aanleg van het Levend Lab, een experimentele proeflocatie voor onderzoek aan het leven in zoet water. Er komen 36 sloten die een natuurlijke omgeving vormen waarin de effecten van landbouwstoffen op de biodiversiteit in het water kan worden bepaald. Het is een initiatief van het Centrum voor Milieuwetenschappen van de Universiteit Leiden dat in 8 weken via crowdfunding de voor de aanleg benodigde 15.000 euro bij elkaar heeft gebracht. Het hoogheemraadschap van Rijnland en Naturalis Biodiversity Center zijn bij het project aangesloten. [meer>>](#)

Nieuwe literatuur

Vijver, Sloot en Plas

Ontdek de flora en fauna van de onderwaterwereld

Auteur: Marten Scheffer en Jan Cuppen

Prijs: € 24,95

Verschijnt in november 2016 - reserveer alvast via info@knnvuitgeverij.nl

Een complete gids voor amateurs en professionals met interesse in de onderwaterwereld: waterplanten en dieren, leefwijze en het beheer van meren, sloten, beken, rivieren en vennen. Inclusief tips voor de aanleg van (natuurlijke) vijvers en sloot-aquaria, eenvoudige experimenten en

Veldgids Slakken en mossels

Meer dan 200 soorten - herkenning en verspreiding – land en zoetwater

Auteur: Bert Jansen

Prijs: € 29,95

Tweede gewijzigde druk is verschenen

Süßwasserfauna von Mitteleuropa, Bd. 7/2-3 Chelicerata Acari III

Authors: Gerecke, R., Gledhill, T., Pešić, V., Smit, H.

For the first time in limnofaunistic bibliography, the present taxonomic knowledge about the different clades of chelicerata having adapted to an aquatic or amphibious lifestyle along various evolutionary pathways is brought together in an overview for the Central-European fauna. A total number of 746 taxa is covered, over 99 % of these at species level.

This third volume (Volume 7/2-3) includes taxonomic keys and ecological information for 355 species of the two highly diverse Hydrachnidia superfamilies **Hygrobatoidea** (241 species and one subspecies. This includes the families: Aturidae, Feltriidae, Frontipodopsidae, Hygrobatidae, Hygrobatoidea, Lethaxonidae, Limnesiidae, Pionidae, Pontarachnidae, Unionicolidae, Wettinidae) and **Arrenuroidea** (113 species. Families: Acalyptonotidae, Arrenuridae, Athienemanniidae, Chappuisiidae, Hungarohydracaridae, Krendowskiidae, Mideidae, Mideopsidae, Momoniidae, Neoacaridae, Nudomideopsidae)

Einde macrofaunanieuwsbrief 133